

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Égész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 :
Negyedévre ——— 6 :
Egy hóra ——— 2 :
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 199. szám.

Kedd, szept. 1.

Csernoch püspök Torontálban.

— A tomaseváci templomszentelés. —
— Kiküldött tudósítónktól. —

— augusztus 31.

Csanádegyházmegye új főpástorja rövid időn belül másodszer tisztelettel meg látogatásával a mi vármegyénket s mi örömmel konstatálhatjuk, hogy dr. Csernoch János rövid működése alatt kiváló képességeivel s rokonszenves modorával teljes mértékben megnyerte azok tiszteletét és szeretetét, kiknek alkalmuk volt a püspökkel érintkezni.

Kétszeresen örülünk annak, hogy új főpástorunk egy egyszerű kis községbe fűradt el, hogy a katolikus hívők új istenházát szentelje fel, mert itt alkalmat nyílott meggyőződni arról, amire a vármegye kiváló képességű főjegyzője, dr. Vinczehid Ernő, felköszöntőjében is rámutatott, hogy ott, ahol helyesen vezetik a népet, ott a különböző nemzetiségek és felekezetek között példás egyetértés uralkodik. Tomasevác ezek közé a községek közé tartozik s a krónikás örömmel jegyezhetné fel, hogy ebben a községben, amelyben alig háromszáz a katolikus hívők száma, míg a gör. kel. szerbek háromszázra vannak, itt diszesen fellobogóztott falu fogadta a katolikus püspököt, a katolikus főpapot a gör. kel. templomba kísérték, egy gör. kel. lelkész kifogástalan magyar nyelven üdvözölte a magyar püspököt s egy zsidó vallású orvos lelkes szavakban éltette községének róm. kath. plébánosát.

Valószínűleg akadnak olyanok, akik mosolyognak ezeken a részleteken. A komolyabban és mélyebben gondolkozók azonban bizonyára velünk örülnek, mert biztosabb előfeltétel az erkölcsi és anyagi boldogulásnak nem képzelhetjük ebben a vármegyében, mint a nemzetiségek és felekezetek jó egyetértését. Dicséret és elismerés mindazoknak, kik ebben a járásban és községben vezérszerepet játszanak.

A templomszentelési ünnepélyről következő részletes tudósításunk számol be.

A püspök útja.

Dr. Csernoch János, Csanádegyházmegye püspöke, tegnap reggel érkezett Temesvárról Sándoregyházára, hogy onnan tovább menjen Tomasevácra az ottani újonnan épült róm. kath. templom felszentelésére. Itt Torontálvármegye nevében dr. Vinczehid Ernő, m. főjegyző üdvözölte a püspököt, ki nagy örömeinek adott kifejezést, hogy ismét Torontálmegebe jöhetett. Majd Holcz Ferenc, a középtorontáli espereskerület nevében mondott néhány üdvözlő szót, mire a főpástor megpillantván dr. Papp Gézát, kihez még parlamenti szereplése idejéből meleg rokonszeny és tisztelet kötelekei fűznek, vele a vonat indulásáig jókedvűen elbeszélgetett.

Részben Nagybeeskerekről, részben a püspök társaságában a fentiekben kívül a következő urak jöttek: Magyary Pál pápai kamarás, dr. Várady Imre orsz. képviselő, Wagner Nándor plébános, dr. Brájer Lajos szerkesztő, mint a nagybeeskereki r. k. hitközség elnöke, Wittwer Miklós, hitoktató, Soka Ignác, plébános, Szávits Sándor, torontálmegei tüzelfelügyelő, Pacha Ágost címzetes kanonok, Lichtfuss apát, Neurohr esperes, Lokaicsék Fülöp, Rankov, Lajos, Hegedüs Dezső, Prém Péter, Csókán János, Vuchetich Alajos, Moravetz Lajos, Halász István plébánosok, Becker Vencel aradi hittanár, Reichmayer segédlelkész.

Sándorfalván a püspök köszöntését fejezte ki Krumenacker István forgalmi főnöknek, ki a legelőzékenyebben gondoskodott arról, hogy a főpástornak az ügyis elég hosszú uton ne kelljen átszállnia.

Écskán Közl Béla plébános fogadta a püspököt, ki meghatva köszöntö meg a nagyszámú közönség figyelmét.

A megérkezés.

Pont tíz órakor rohogott be a vonat Tomasevác állomására, mely zászlókkal és zöld galyakkal feldíszítve várta a főpástorot. Lelkes éljen és zsidó felkiáltások fogadták a püspököt, amikor a vasúti kocsirol lépett. Elsőnek Zsiross Imre főszolgabíró üdvözölte lelkes szavakban a járásába érkező püspököt, majd Bundy Jakab gyógyszerész, mint a róm. kath. hitközség elnöke, Gyorgyevics Szevetisláv pedig a gör. kel. hitközség nevében üdvözölték a főpástorot, ki valamennyi üdvözlő beszédre a legszívélyesebben válaszolt.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Brüsszel.

(A „Torontál“ eredeti tárcája.)

Írta: Dr. Czirbusz Géza.

(Városi muzeum. — Városházák Németországban és Belgiumban. — Elelem, italok. — Olcsóság. — Ágyvetés. — Kávészás.)

A belgák fővárosát muzeumi miatt és városháza kedvéért kerestem föl. A muzeumok között első, — t. i. nekem az — a városi muzeum, mert Beeskereken is készül, érdekelt tehát, miképp rendezte be Bruxelles városa a maga muzeumát? Szakosztályok szerint. Minden, ami valamelyes tekintetben a városnak történetével összefüggött, a muzeumban talál elhelyezést. Így tehát régi térképek, felvételek, tervrajzok, egyes házak története, patricius családok leveles tára, öltözetek, csipkekötések, kályhabetétek, lakatos munkák, nevezetesebb polgárok képe, története, városi művészek és írók szerzeményei, alkotásai, könyvei, képei, gyártmányai stb. A sok tarka-barka tárgy oly ügyesen van rendezve, hogy minduntalan fennakad szemünk valami jelentéktelen tárgyon, p. o. egy XV. századbeli menyasszonyi koszorún, egy XVII. századbeli szenatori süvegen s így tovább lépten-nyomon van figyelni való.

Ami pedig a bruxellesi városházat illeti — ide szeretném küldeni azokat a maradi polgárokat, kik derék polgármesterünk nemes intenciójával örökös fillérekedéssel és kicsinyes okoskodással tengelyt akasztanak. Uram, minden városnak szemefénye a szép városháza. A turista ezt keresi legelőbb, ha már betelt a templomok látogatásával. Városháza nélkül suta a város, olyan, mint Budapest. Mindene van, de nincs impozáns városház tere és monumentális szék-

háza. Denique Bécs kitett magáért, Hamburg, Köln, Aachen, Bréma régesrégóta híresek szép városházuk miatt — hát még Brüsszel! Már maga a városház tere is sokat csinál. Ha p. o. a hamburgi gyönyörű gótikus városházának oly szép tere lenne, minő Aachené vagy Antwerpené, vagy Brüsszelé — sokkalta többet mutatna.

Valóságos történeti mozaik-sarok ez a tér. Minden háza 3—4 emeletes, aranyozott párkányokkal, szoboralkítményekkel. Maga a szék-ház hatalmas tornyával méltóságosan emelkedik ki felettük s két oldalas kisebb tornyával ugy dominál, mintha védőszárnyait terjesztené ki a város felett. Szembe vele látható a kétemeletes tetejétől töveig áttörött oszlopos fronttal s csarnokkal bíró városházi muzeum (régében: Maison du roi). Szinte követeli a jó érzék, hogy a nagyszabású városházának hatalmas vis-a-vis-je legyen s e két emlékszerű épület adja meg a városház terének művészeti s történeti fonságát.

Mindamellet ne maradjon hátra a többi városrész sem. Bruxellesben nem lehet emiatt panasz. Gyönyörű bulvárai, avenuejei, hol barok, német ó, közép és renaissance styl váltakozik, közbe-közbe gótikus és klasszikus stýlekkal — Párisra emlékeztet. Hát még sok parkja, ligete, sétahelye és kedves, művelt publikuma, mely oly bájos eleganciával csicsergi azt a szép francia nyelvet, hogy az ember valahol délen a román népek hazájában képzelet magát. Kávéházai, amerikai bar és automata étkezői, kakao, tea és csokolád, bovril-termei, finom brasseriei, hol angol, német, bajor, cseh söröket mérnek olcsón (p. o. a pilzeni itt olcsóbb, mint Beeskereken, 15 és 25 centimes!) egy 2 f., 3 f. ebédet, vacsorát kap az ember, még pedig válogatott finom ételeket. Azt meg el sem hiszik nekem, hogy 80 fillérért 3 fogású ebédet és 60 fillérért kétfogású vacsorát kap az ember — elegáns kiszolgálát

mellett s hozzá még ingyen muzsikát is hallhat. Így van Aachenben, így Brüsszelben. Csak a mi fővárosunkban és Beeskereken minden drága. Elképzelhetetlen dolog, mikor egész Belgiumban alig lát az ember szántót, kapás növényekre használják a földet és nagykitérjedésű nyírott pázsittal bevont réteket tartanak barmaik számára. Mégis ingyen adják a kenyert, zsemlyét, vaját, sajtot az ebédhez és reggeléhez.

Persze itt becsé van a munkának. Nem sajnálják a milliókat, ha a polgárság és város hasznáról van szó, de fukarok holmi paradés felvonulásokkal szemben, minő a mi Rákóczy felvonulásunk volt, melynek költségeit még most is sanyli több megye. A boulevardok, avenuek mind aszfaltosak, villamosan kivilágítva, mert tudja Brüsszel, hogy ez vonzza az idegeneket. Mig nálunk p. o. Temesváron összesen 9 nagy ivlámpa kesereg, egymástól 60 m. távolságban, itt minden 50 lépésnyire nagy ivlámpa ragyog a járda szélén, azonkívül az ut közepén még egy. Piszoknak semmi nyoma. A szemetet azonnal eltávolítják s az eldobott gyümölcshéjak és papírok számára kosarak állanak rendelkezésre. Nem is törí ki ott senki sem a lábát eldobott dinnyehéj miatt, mint nálunk. Pedig több batatot esznek (dinnye izü ugorka-féle), mint európai gyümölcsöt.

Csupán egygyel nem tudok megbarátkozni, ágyvetési módjukkal. Egy matrácra dunyhát tesznek, fej alá egy másikat, ezt letakarják, aztán icike-picike fejránkost raknak az ágy végibe s ujra két dunyhát. Mi a ménkünek ez a sok dunyha? nem tudom. Hogy kávéjuk rossz — az természetes. Suszternek soha sincsen jórávaló cipője, szabónak ruhája — így Brüsszel, mely hajószámra importálja a kávé, nem ihatik jó kávé. Régi igazság: Ost und West — Daheim ist's am Best!

Az első felköszöntőt a püspök mondta a pápa és király egészségére. Endresz Jakab a püspököt élteti. Holcz Ferenc, a csanádegyházmegyei papság e kiváló tagja, nagyszabásu beszédben foglalkozik Torontál vármegye azon alkotásaival, melyek a nép erkölcesinek javítását célozzák. Élteti a vármegye képviselőjét, dr. Vinczehidyt főjegyzőt.

Dr. Vinczehidyt Ernő utal arra a példás egyetértésre, mely Torontálban a különböző nemzetiségek és felekezetek között uralkodik, s melynek a fényes példáját ma kicsiben Tomaseváczon látjuk. Hogy ez így van, abban nagy része van a torontálmegyei papságnak. Poharát új vezérükre, Csernoch püspökre emeli.

Lichtfus Károly dettai prépost, plébános a templom alapítóját köszönti.

Magyar Pál pápai kamarás, nagybecskereki plébános nagy tetszéssel fogadott beszédében azt a jó egyetértést dicséri, mely a katolikusok és gör. kel. vallású polgárok között uralkodik. Élteti ez utóbbiakat.

Dr. Neumann községi orvos meleg szavakban emlékezik meg azon érdemeiről, melyeket Enders plébános a lakosság jóléte körül szerzett.

Vuits Vászsa, gör. kel. plébános szerbül kezd, majd kifogástalan magyarsággal folytatja felköszöntőjét, melynek a végén az új püspököt élteti.

Papp Géza a szerb ajku polgárságot, dr. Várady Imre pedig a németiséget köszönti.

A lakomán mintegy kétszáz személy vett részt. A már elősoroltakon kívül a községből s a környékről ott voltak: Molnár Zoltán tb. főszolgabíró, Stankovits János, plébános, Vuits Vászsa plébános, Perits György községi jegyző, Himmelstein másodikjegyző, Potics Milán, igazgató-tanító, Gyorgyevits Veliszlav tanító, Nikolics Jelena, tanítónő, Meng József, tanító, Nikolics Lázár járási tűzfelügyelő, Vuits Zsiva nyug. kapitány, Vuja Sebő birtokos, Anovits Zagulyub birtokos, Kindl János, Czappán István, Mesterovics Pál, Rehák György és Belitska Gusztáv községi jegyzők, Mihajlovits Dusan birtokos, Stefanovits Miklós birtokos, Popovics György, Radocsevits Dusan, Lambics János másodikjegyző, Dimits Mita földbirtokos.

A társaság a késő délutáni órákig maradt együtt s azután oszladozott szét a legszebb emlékekkel, miután Csernoch püspök, ki Beck Gyula villamü-igazgató automobiljában ment ki a pályaudvarra, a délutáni vonattal visszautazott Temesvárra.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad Szeptember 14. Közig. bizottság ülése.

Szeptember.

Az első berregő hónappal két ellentétes kép merül föl. Az egyiket az elmulás gondolata alkotja, amely a halványodó napsugárral, a rövidülő napokkal a közeledő nyérszet képét festi meg, a másik kép pedig a zsihbongó mozgalmal életet ábrázolja, tele frissességgel, erővel, ragyogó színekkel, amint az ifjuság az iskolán keresztül rohan az életnek, a nagy Életnek.

Künn a mezőkön sárga tarló, az erdőkben zörgő avar, benn a városokban pedig zúgó élet. A természetben a csönd kezd leterülni, benn a köházak közt pedig hangos lárma, kiáltozás, vidám kacagással és egy csöpp keserű vonással keverve, melyet az Élet föst komor ecsetjével a rózsás, derült gyerekarokra. Ez a komor árnyalat az életküzdelem első esetvonása, amely az évek multával egyre sötétebbé festi a gyerekek arcát.

A kép az iskolák körül egyébként majdnem minden évben ugyanaz s évtizedeken keresztül ugyanazt a mozgalmasságot, színeket és hangokat hallhatjuk, amiből egyuttal ugyanazok a keserűségek és panaszok törnek elő a nagyok részéről.

A népoktatás terén volna valami haladás, az ingyenes oktatással, de ennek az idén még

nincs hatása, mert az alkotott törvény csak a jövő tanévben lép életbe. Azonkívül is még messze áll az ideális ingyenes népoktatástól, amelynek minden költségtől mentesíteni kellene az embereket, sőt még könyvekkel és tanszerekkel is ellátni.

Tovább pedig ne merjünk kutatni, mert a középiskolai és felsőbb oktatásnál egyre-másra belebotlanánk a sok visszasságba, helytelenségbe s a modern élettel nem egyező oktatórendszerekbe. Ezek olyan aranyu dolgok, amelyekre a krónikás a maga néhány sorában nem térhet ki.

De nem lehet elhallgatni és évről-évre ismételtlen tiltakozni kell az ellen a sarc ellen, amivel a tankönyvek révén a közönséget sújtják. A tankönyvgyártók majdnem minden évben rákényszerítenek újabb, legújabb, bővített és legbővítettebb kiadású könyveket a közönségre, amely kénytelen folyton újabb tankönyveket vásárolni, hogy a nagy tankönyvgyárosoknak zsebébe tömje. Ebben már radikálisan szét kellene ütni és kemény kézzel meg kellene szüntetni a sok egyéb iskolai teherrel sújtott szülők évenkénti megsarcolását.

Azonban, ugylátszik, sok minden egyéb baj és visszasság megszüntetésével együtt ez is csak álom. A kizsákmányolási rendszer természetesen még az iskolát is hatalmában tartja s a maga érdekében kormányozza az életet ott is.

A virradás még messze van mindenfelé s így az iskolákban szintén. Most még a szeptemberi homály terjeng a rónákon, hérceken és köházak közt egyaránt. Az az élet, ami az iskolák körül most zsihbong, zajong, még nem az igazi élet, az még csak most próbál születni. Az még csak küzködik, vajudik, még csak szeptemberben van s még keresztül kell mennie a nagy Enyészeten...

A nagybecskereki közigazgatási tanfolyam.

A belügyminiszter leiratot intézett a vármegye főispánjához, amelyben értesíti, hogy a nagybecskereki közs. közigazg. tanfolyam igazgatói tisztségével Jankó Agoston alispánt bizta meg s felhívást intéz le egyszersmind arra nézve is, hogy a tananyagának az egyes előadók között miként leendő megosztására vonatkozó kimutatást, a félévi tanrendet, a hallgatók számát, nemkülönben a legszigorubb takarékoszággal összeállított költségvetést terjesszék fel a miniszteriumba. Egy másik leiratban a miniszter arról értesíti a főispánt, hogy a tanfolyam igazgató-helyettesi tisztségével dr. Végh Lajost, az előadói tiszttel pedig az igazgató-helyettesen kívül dr. Vinczehidyt Ernő megyei főjegyzőt, Bielek Antal tb. m. főjegyzőt, Szilágyi Albert m. aljegyzőt, Strosz Béla városi főjegyzőt, dr. Riesz Jakab árvaszéki ülnököt, Kiss István számtanácsost és Laday Kálmán pénzügyigazgatósági titkár bizta meg.

Itt említjük meg egyuttal, hogy a tanfolyamot holnap délelőtt fél tíz órakor nyitják meg ünnepiesen a vármegyeház dísztermében. A megnyitó aktus, amelyet délelőtt 9 órakor Veni Sancte előz meg a róm. kath. plébánia-templomban, a következő programmal megy végbe:

1. Elnöki megnyitó, tartja dr. Végh Lajos igazgató-helyettes.
2. Szilágyi Albert előadó felolvasása „A községi illetőség”-ről.
3. A fegyelmi szabályok ismertetése.
4. Zárszó.

Az előadások az internátusi tanteremben szeptember 2-án délután 3 órakor kezdődnek. A megnyitáshoz vendégeket is szívesen látnak.

— **A trónörökös Harnoncourt Felix grófnál.** Megirtuk már, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös legutóbb Harnoncourt Felix gróf karintiai vadászterületén vadászott. Mint most újabban jelentik, a vadászat, bár a nagy meleg nem volt kedvező, kitűnő sikerrel járt s Ferenc Ferdinánd bravuros lövéseivel 14 zergét terített le.

— **Házasság.** Fényes esküvő volt tegnap Aradon. Mácsai Csernovics Diodor dr. miniszteri tanácsos, állami jószágigazgató és neje kádári báró Duka Olga bájos és nagyműveltségű leányát, Olgát vezette oltárhoz nemestóthi Szabó Marcell földbirtokos, az Edward huszárezred szolgálaton kívüli főhadnagya. A polgári esketésen, amely délelőtt tíz órakor folyt le, tanúk voltak a menyasszony részéről: tassi Végh József kuriai bíró Budapestről, a vőlegény részéről: nemestóthi Szabó Antal királyi közjegyző Nagy-károlyból. Az egyházi esketés déli fél egy órakor volt a minoriták templomában, amelyet teljesen megtöltött az előkelő, diszes közönség. Koszorus párok voltak: mácsai Csernovics Elle és nemestóthi Szabó Albert, nemestóthi Szabó Ilonka és Ghyka Elemér dézsánfalvai földbirtokos, mácsai Csernovics Emilia és tassi Végh Dezső, mácsai Csernovics Eszter, mácsai Csernovics Erzsébet és mácsai Csernovics Arzén. A diszes násznép az egyházi esküvő után a Fehér Kereszt-szálló nagyszobájában nászlakomára gyűlt össze. Az ifjú pár a délutáni gyorsvonattal új lakóhelyére, Budapestre utazott, ahonnan néhány nap múlva hosszabb külföldi utra indul.

— **Állami ösztöndíj nagybecskereki iparosnak.** Vilmos Nándor, városunk ifjú iparosának egyik törekvő s tehetséges tagja, ki a helybeli továbbképző iparostanfolyamot kiváló eredménnyel végezte, a kormánytól 400 korona ösztöndíjat kapott, hogy magát Lipcsében és Nürnbergben a kefekötés mesterségében tökéletesíthesse. Kötelessége lesz a kefekötés modern vívmányait elsajátítani s esetleg azokat itthon terjeszteni.

— **Az igazságügyi palota vizsgálata.** Az ujjonnan épült törvényház felülvizsgálatával megbízott Lukács József műszaki tanácsos és az igazságügyminiszter részéről kiküldött Szilágyi Mihály miniszteri számvizsgáló néhány napra elutaztak Nagybecskerekre s visszatérésük után be fogják fejezni a vizsgálatot.

— **A törökbecsei polgári iskola gondnoksága.** A vármegye főispánja a törökbecsei új polgári iskola gondnokságához elnökül dr. Tószöghy Aladar orvost, gondnoksági tagoknak pedig Ambrus Arthur, dr. Csávossy Ignácot, dr. Davidovics Bogdánt, dr. Ivánovics Ivánt, Istvánffy Istvánt, Öhler Károlyt, Richter Hugót, Schreiber Antalt, Szifesev Partheniet, dr. Tószöghy Dezsőt, Veliacha Károlyt, Zódy Illést, Zwipp Rezsőt, Breitkopf Kálmánt, Halmos Lajost és Kiszeliesty Jánost nevezte ki.

— **Könyvvásár.** Az utcák élénk népeisége jelenti, hogy megkezdődött az iskolaév. Városzerte a vakációzástól kigömbölyödött arcu, vidéki pozsgás nebulók járkálnak a szülők oldalán, akik komoly gonddal szerzik be a sok mindenféle deágyerekeknek szükséges holmikat. A hazulról hozott tömört erszény bizony meglapul, mire a deákfiától, vagy leányától bucsuzik a szülő. A költségek némi csökkentésére egy régi hagyományos szokás szolgál itt Nagybecskereken: a tanulók lármájától zsihbongó könyvvásár. Akinek új könyvre, tanszerekre nem telik, az ócskát, használtat vesz egy felsőbb osztályba iratkozó társától. A könyvvásár ma kezdődött meg s a fiuk a pénzügyi palota sarkánál, a leányok pedig a zárdapüleinél kötik az üzletet, élénkebb hetivásárokhöz és a tiszteletreméltó hagyományokhoz illő lármával.

— **A szabászati tanfolyam záróünnepélye.** Lapunk tegnapi számában röviden már jeleztük, hogy a Nagybecskereken rendezett szabászati tanfolyam tegnap tartotta meg záróvizsgáját. A záróünnepély délután 4 órakor volt a régi törvényeségi épület esküdtárgyalási termében s a záróvizsgán részt vettek: Mayer Rezső és Kühn János a kereskedelmi és iparkamara részéről, Strosz Béla polgármesteri helyettes a város, Mattanovics György vár. jegyző az iparhatóság, Sepros Valtér pedig az ipar-testületi előjáróság képviselőjében. A záróünnepélyt Mayer Rezső nyitotta meg, rövid beszédet intézve a hallgatókhoz, majd Beleszlin Athanasz, a tanfolyam vezetője beszámolt a tanfolyam eredményéről s vizsgát tartott a hallgatókkal, végül pedig Strosz Béla a város nevében elismerését fejezte ki a látottak felett. A vendégek ezután megtekintették a tanfolyamon készített és kiállított ruhadarabokat, amelyek ugy szabás, mint a kidolgozás tekintetében elsőrendűek voltak s ezzel a záróünnepély véget ért.

„A pillangóhoz”. Alapított 1870-ben. Telefonszám 201.

Az iskolai év megkezdésével ajánljuk a szülők figyelmébe, hogy gyermekeik szükségletét, mint például:

gyermekesernyőket, keféket, fésűket, iskolatáskákat, ingeket, gallérokat, nyakkendőket, harisnyákat stb. stb.

Benó Testvérek ezelőtt Kokits A. F. rövid-, divat- és játékaruházában Nagybecskerek

szereznek be. Levélbeni megrendelések is szívesen teljesíttetnek.

— **Román tanítók gyűlése.** A temesvári, lippai, bélnézi és nagykomlói görög keleti román főesperesi kerületek tanítói és tanítónői, számszerint mintegy kétszázan, tegnapi délután tartották rendes közgyűlésüket. A közgyűlésen az elnökség évi jelentését tárgyalták és több tanító tartott előadást. A közgyűlést este tánc követte, mely alatt a nagyszentmiklósi román dalárda néhány dalt adott elő.

— **Altörökbecsei Leiningen-szobor.** A Törökbecsén felállítandó gróf Leiningen-szobor alapjavára újabb a következő adományok folytak be:

Temesvári község 10 korona, Lászlóffy Gyula tisztartó gyűjtése Törökbecsén 46:30, Nagykeréki hitelszövetkezet 1—, dr. Kenessey Ferenc kir. közjegyző Nemetújvár 3—, Schweiger Bertalan ügyvéd neje Temesvár 20—, Bodófalva község 5—, Leibicz r. t. város 5—, Békéscsabai ág. hitv. ev. Rudolf főgimnázium 5—, Gyulaj község 10—, Csap község 4—, Abara község 10—, Pálfa község 2—, Hortobágy-Berettyó belvizszab. társulat Karczag 10—, Konez Károly kir. adótárnok Csurgó 2—, Török József ielkész Czegléd 1—, id. Kezi Simon M.-Sziget 4:50, ifj. Klug János Budapest 1—, Kenéz község 5—, Brunner Jenő Budapest 14:66, Zalamihályfa község 10—, Aba község 4—, Kobelrausch Lajos Belgrád 25—, Nagyszöllös község 10—, Berzék község 10—, Sajóhidvég község 10—, Kiss Ferenc megyei utbiztos Alsólendva 5—, Mezei Mór ügyvéd Bpest 10—, Szombathelyi máv. ü. v. 21:80, dr. Stöhr Szilárd Kassa 2—, Érszentkirály község 5—, Csanádvármegye törvényhatósága 100—, Dunaszentgyörgy község 10—, Ákos község 10—, Bükkösd község 5—, S. Kiss Ödön áll. isk. igazg. Kolozsvár 3—, Porrog község 5—, Porrogszentkirály község 5—, Bodrogkisfalud község 3—, Kovács István 48/49 honv. tiszt Beodra 10—, A törökbecsei football mulatság tiszta jövedelme 71 kor. 40 fillér.

— **A fürdő áldozata.** Megirtuk már, hogy Györgyevics József 13 éves cipészinas vasárnap a keskenyvágyú vasúti hid közelében fürdés közben a Bégába fuladt. A cserencsétlenül járt cipészinas holttestét tegnap este sikerült a Daun-hid közelében kifogni s ma délután még el is temették. Az inas hozzátartozóit a rendőrség értesítette a szerencsétlenség felől.

— **Gyilkos mezőr.** Tragikus eset hírt veszünk Csávós községből. Gyuricsin Zsiva ottani mezőr ugyanis tegnapi este a földéken járt s a tilosban talált egy Nikin Lázár nevű nagybecskereki illetőségű gyereket, akit azzal akart megijeszteni, hogy lelövi, ha még egyszer a tilosban találja. A gyerek azonban egy cseppet sem látszott félni ettől a fenyegetéstől, mire Gyuricsin tréfából reá szegezte fegyverét. A tréfa azonban rosszul végződött, mert a rozsdás fegyver valahogy elsült s a lövés oly veszedelmesen találta a szerencsétlen gyermeket, hogy az nyomban meghalt. A mezőr az eset után azonnal jelentkezett a hatóságnál, amely megindította a halálos tréfa miatt Gyuricsin ellen az eljárást.

— **Baleset lopással.** Mint Nagyikindáról írják, Spiegel János ottani hentesmester a napokban Mittelbun Jakab facér hentessegéddel Grabácra ment disznót vásárolni. Mikor hazafelé jöttek, kocsijuk felborult és mindketten az országot mentén levő árokba zuhantak, eközben pedig Spiegel pénztárcája 430 kor. tartalmával együtt eltűnt. A rendőrség a lopással Mittelbun gyanúsítja, akit le is tartóztatott, de a pénz nála nem találta meg. A rendőrség a nyomozást folytatja.

TÁVIRATOK

Kossuth Ferenc súlyos beteg.

Budapest, szept. 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai reggeli lapok arról adnak hírt, hogy Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert feloldali hűdés érte. Erre a hírre vonatkozólag ma délelőtt nyilatkozott Kossuth Ferenc háziorvosa, Müller Kálmán egyetemi tanár. Az orvos azt mondja, hogy a hűdésről szóló hír nem igaz. A dolog úgy áll, hogy Kossuth Ferenc betegségéhez komplikáció csatlakozott, amely azonban nem veszedelmes. A komplikáció ugyanis az, hogy a miniszter bal térdén fájdalmas daganat támadt, azonban ha ebből az izzadmányt eltávolítják, a miniszter egészsége ismét rendbe jön. Kossuth Ferenc betegségére való tekintettel Szlerényi József államtitkárt táviratilag visszahívták, hogy vegye át a miniszterium ügyeinek a vezetését. A távirat Sztérényit ma Lussimpiccolóban találta

meg, az államtitkár azonban nem fordult vissza, hanem még egy másik táviratot vár.

Az igazságügyminiszter itthon.

Budapest, szept. 1. (A „Torontál” ered. távirata.) Günther Antal igazságügyminiszter ma Osztenéből Budapestre érkezett.

A fuzió.

Budapest, szept. 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zboray Miklós néppárti képviselő tegnap Marczaliban beszámoló beszédet mondott. Beszámolójában Zboray szólt a fuzióról s azt mondta, hogy Andrássy és Kossuth között a fuzióra nézve megtörtént a megállapodás s a fuzió alapjában már megvan.

Az osztrák válság.

Budapest, szept. 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentések szerint ott állandóan tartják magukat a válsághírek. E hírek szerint Marchet kultuszminiszter és Ebenhoch földmívelési miniszter legközelebb beadják lemondásukat.

A román király betegsége.

Budapest, szept. 1. (A „Torontál” eredeti táv.) Ma érkezett bukaresti jelentések megcáfolták a Károly román király betegségeiről elterjedt híreket. A cáfolat szerint a királynak semmi baja nincsen.

A törökországi események.

Budapest, szept. 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlini jelentések megerősítik, hogy a távozó berlini török követ, Tewfik pasa helyébe már a legközelebbi napokban kinevezik Nizami Özman pasát.

A konstantinápolyi Jeni Gazetta című lap jelentése szerint Antiochiában (Kisázsia) egy komitő alakult, mely az alkotmány ellen dolgozik.

Budapest, szept. 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból jelentik, a szultán kívánságára a szultán fiai most többször szerepelnek nyilvánosan. Így a szultán fiai meglátogattak több mecsetet és személyesen osztották ki a pénzt a tüzkárosultaknak. Általában a szultán igyekezik népszerűséget szerezni s így a Monasztierban alapított albán egyesületnek száz fontot adományozott, a szaloniki-i katonai klubbnak fényes berendezést ajándékozott és egyben császári üdvözlését küldötte.

Nagy tüzvész a pozsonyi pályaudvaron.

Budapest, szept. 1. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Pozsonyból sürgönyzik, az ottani pályaudvaron nagy tüzvész pusztított. Ugyanis a teherlerakó osztályban tűz támadt, amely oly rohamosan terjedt és oly mérveket öltött, hogy rövid idő alatt több raktár teljesen leégett. A tüzből elpusztult 13 waggon is az összes rajta levő árukkal.

A diszlézés.

Budapest, szept. 1. (A „Torontál” ered. távirata.) Kaposvárott nemrégiben az ott állomásozó katonaság egyik őrnagya elrendelte, hogy a katonáknak a porosz gárda szerinti diszlézésben kell masirozni. Ezt a rendeletet közölték a tisztekkel, akik közül az egyik, egy százados, helytelennek tartotta a diszlézését és arra hivatkozva, hogy az nincs benn a szolgálati szabályzatban, nem teljesítette a rendeletet. Az őrnagy erre napiparancsban adta ki a rendeletet, de a százados így sem teljesítette. Erre a százados hadbíróság elé állították, amely nyílt engedetlenség miatt 3 évi börtönrre és lefokozásra ítélte a századost. A százados a királyhoz fordult, aki a szigorú ítéletet olyképp enyhítette, hogy a lefokozás alól felmentette a századost és fogságbüntetést három hónapra szállította le.

Régi bűn.

Szeged, szept. 1. (A „Torontál” ered. távirata.) Évekkel ezelőtt történt, hogy a szomszédos Kistelek községben meggyilkolták Simon Lajos gazdálkodót. A gyilkossággal akkor

Simon feleségét és ennek kedvesét, Törkölly Lászlót gyanúsították, de miután semmiféle bizonyítékot nem szereztek ellenük, a vizsgálót beszüntették. Tegnap Törkölly László, aki időközben a meggyilkolt feleségét elvette, a koresmában nagy murit csapott és borközi állapotban elmondta, hogy ő gyilkolta meg Simon Lajost. A gyilkost erre nyomban letartóztatták.

Napszurás a hadgyakorlaton.

Budapest, szept. 1. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Dombóvárról jelentik, ott a környéken gyakorlatozó pécsi 19. és a kanizsai 20-ik gyalogezred két tartalékosa napszurást kapott és meghalt. A parancsnokság most tarkóvédőkkel látta el a katonákat.

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 1. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai lözsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április 1909.)	23 02
Buza (októberre 1908.)	22 40
Rozs (októberre 1908.)	18 52
Zab (októberre 1908.)	16 04
Tengeri (augusztusra)	14 50

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyíltér.

(E rovat alatt közzétett nem vállal felelősséget a szerk.)

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli magyar Irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kánes hévívíz gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdő, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hűlő-, szénasavas- és villamos vízfürdők. Ivó-kúra. 200 kényelmes lakosztály. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektus ingyen és bérmentve küld 131-16.12 az igazgatóság.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1908. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Panesováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 13 p.; délután 5 óra 50 perc.

Szegedről: (motorosok) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagyikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Versezről, Alibanáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Panesováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágyú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csősztelekről: (keskenyvágyú vonal) délután 4 ó. 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Panesovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorosok) délután 1 óra 15 perc.
Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versez: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versez, Antalfalva—Panesova és Alibanára reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágyú vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csősztelekre: (keskenyvágyú vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

LAKÁS

garçon fiatalember részére,
lehetőleg teljes ellátással,

kerestetik.

Ajánlat a kiadóba kéretik.

3353/1908. sz.

784-3.3

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye csenei járásához tartozó Románkécsa községben elhalálozás folytán üresedésbe jött **körszülésznöi állásra** pályázatot nyitok.

Javadalmazás: Románkécsa község részéről évi 120 kor., Horvátkécsa község részéről évi 48 kor. készpénz fizetés; szüléskor való közreműködésért 2 kor., minden további látogatásért 20 fill. Szegényeknél való közreműködésért díjazás nem jár.

Felhívom a pályázni óhajtokat, hogy oklevelükkel és eretleges működési bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvényüket hivatalomhoz **f. évi szept. 15-ig** terjeszték be, mert a később beérkező kérvényeket tekintetbe venni nem fogom.

Csene, 1908. évi augusztus hó 27.

Sztojánovics,
tb. főszolgabíró.

Az Alkotmány-utcai 637/15. sz. házban több kisebb és nagyobb

lakás

azonnal kiadó.

Tudakozódní e lap kiadóhivatalában lehet.
(766-x.6)

Végrehajtót és irnokot keresek

azonnali felvételre.

Évi fizetés 800 korona, némi mellékjövedelem.

GRANDJEAN GÉZA,
csentai jegyző.
792-3.2

HIRDETÉSEK

FELVÉTEK A

„TORONTÁL”

KIADÓHIVATALBAN.

5 $\frac{1}{2}$ hold

SZŐLLŐ

terméssel együtt az écskai-uton és egy

magtár

a temesvári-uton eladó.

Bővebbet Csusner Jánosnál.

790-3.2

Végrehajtó.

Gaad községben (módosi járás) egy végrehajtó alkalmazást nyer.

Fizetés megállapodás szerint.

789-2.2

Irodai gyakornokok

azonnali belépésre

kezdő fizetéssel

kerestetnek.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

775-x.4

Elköltözés miatt

3 szobabutor

azonnal eladó.

Ugyanott egy 3 szobás lakás azonnal kiadó.

FREUND-féle ház.

(Szerb templom-utca.)

788-3.2

TÉLI

SZŐLLŐRE

előjegyzések

elfogadtnak

Uri-utca 3. sz. alatt.

794-x.11

302/1908. sz.

785-3.3

Pályázati hirdetés.

A lemondás folytán megüresedett újszentpéteri községi **segédjegyzői állásra** ezzel pályázatot nyitok és felhívom a pályázni óhajtokat, hogy oklevelükkel és eddigi működésüket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényeiket **f. évi szept. 20-ig** hivatalomhoz annál is inkább nyújtsák be, mert a pályázati idő lejártá után érkező kérvények figyelembe vételét nem fogom.

A segédjegyzői állással a községi pénztárból 600 kor. és 400 kor. állami kiegészítés van javadalmazásként egybekötve.

Perjámos, 1908. évi augusztus 25.

Főszolgabíró szabadságon:

Keresztes,

tb. főszolgabíró.

„AZ ANKER”

élet- és járadékbiztosító társaság.

Magyarországi igazgatósága:

== BUDAPEST. ==

Az „Anker”-palota építkezésének befejeztéig

V., ERZSÉBET-TÉR 13. SZ.

Vagyon 174 millió korona. Biztosítási állomány 538 millió korona. Kifizetések 338 millió korona. A társaság eszközei: Mindennemű fökebiztosításokat halálesetre, kiházasítási és agkori ellátási biztosításokat, továbbá gyermekbiztosításokat nevelési járadékkal és a nélkül, melyeknél a díjazás a szerződő korábbi elhalálozásával megszűnik. Életjárdék-biztosításokat, meghatározott és olesó díjak mellett. A társaság vagyonából Magyarországon 1907. év végén 27 millió korona van elhelyezve. Mindennemű felvilágosítást készségesen nyújt.

779-3.2 az „ANKER”

torontálmegyei főgynöksége

STEINER JACQUES, NAGYBECSKEREK.

ELSŐRENDÜ CIPŐK NAGY RAKTÁRA

WEINBERGER K.

Nagybecskerek, Hunyadi-fő-utca 23.

Ajánlja az iskolai idény beálltával a helybeli és vidéki nagyérdemű közönségnek legjobbj minőségű fiú és leány gyermekcipőit a következő hallatlan olesó árak mellett:

Jó erős szeges fűzős és gombos cipő fiúk vagy leányok részére 29-től egész 34-ik számig páronként **K. 5.-**
Fiú bergsteiger-cipők 34-től 39-ik számig **K. 6.50**

Nagyon ajánlom az amerikai formájú gyermekcipőmet, melyek kényelmesek és tartósak.

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök, ugyszintén kívánatra választékokot.

303-50.25

BUZIÁSI PHÖNIX

ÁSVÁNYVIZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESITETT,
rendkívül üdítő asztali viz.

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVÁ!

lvógygymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemé-
dence idült hurutjainál, húgykó- és fővényképződésnél, a lég-
utak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatá-
sának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziasi gyógyfürdő igazgatósága Buziasfürdön.

Nagybecskereki főlerakat: WEHNER JÓZSEF főgynöksége. Kapható
Schlesinger D. fűszerkereskedésében (a főpostával szemben), minden
fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 463-153.108